

vergadering **C157 – CUL20**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 13 maart 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Erik Arckens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de bescherming en instandhouding van roerend kerkelijk erfgoed in een veranderende intrakerkelijke context - 979 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over subsidies voor participatieprojecten voor kansengroepen - 1024 (2013-2014)	8
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de tweejarige ronde in het Kunstendecreet - 1047 (2013-2014)	14

■

Voorzitter: de heer Bart Caron, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Erik Arckens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de bescherming en instandhouding van roerend kerkelijk erfgoed in een veranderende intrakerkelijke context - 979 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Minister, collega's, een paar maanden geleden raakte bekend dat de kerkelijke overheid het voornemen heeft om het aantal parochies drastisch te verminderen. Onlangs raakten ook de cijfers bekend van het aantal praktiserende gelovigen in Vlaanderen, een aantal dat voor degenen die bij de zaak betrokken zijn, angstwekkend daalt, tot 5 procent. Ik zie ook dat er in de commissie Binnenlands Bestuur een min of meer lijvige conceptnota is over de toekomst van de Vlaamse parochiekerk. Dat betreft uiteraard het onroerend erfgoed. Wij hebben het hier vandaag over het roerend erfgoed.

Dit is een intrakerkelijke aangelegenheid, maar ze heeft ook een maatschappelijke relevantie, in die zin dat ze een invloed kan hebben op ons patrimonium. Ik stel deze vraag niet alleen vanwege de gewijzigde context. Negen jaar geleden is hierover voor het laatst een vraag gesteld, door mevrouw Hostekint. Wat moet er gebeuren met het roerend erfgoed dat in die kerken staat? Zou het kunnen dat er rare vogels opduiken, eventueel uit andere continenten – Chinezen, Amerikanen en dergelijke meer –, die hier biechtstoelen, tabernakels en zo meer komen opkopen?

Minister, wij hebben een enorm kerkelijk patrimonium. Bij de instandhouding daarvan spelen de overheden een belangrijke rol, wat grotendeels een erfenis is in de nasleep van de Franse tijd en het Napoleontisch Concordaat. Natuurlijk is niet alles van dat kerkelijke erfgoed even waardevol. Er bestaat bijvoorbeeld al enige jaren een soms gevoelig debat over de herbestemming van kerken die niet meer voor de eredienst worden gebruikt. Daarvoor verwijs ik naar de discussie in de commissie Binnenlands Bestuur.

Wat ons uiteraard aanbelangt, is hoe dit erfgoed optimaal te bewaren, hoe er optimaal recht aan te doen. Het gaat ons daarbij om meer dan gebouwen. Zelfs de meest bescheiden, afgelegen kerk bevat vaak bijzonder waardevol roerend patrimonium, dat per definitie kwetsbaar is, bijvoorbeeld een biechtstoel.

Een voorbeeld uit de recentere geschiedenis toont die kwetsbaarheid aan. Na het tweede Vaticaans Concilie, dat nieuwe opvattingen introduceerde, heeft in onze Vlaamse kerken al een kaalslag plaatsgevonden. Liturgische voorwerpen die men overbodig vond, zijn verdwenen, beeldhouwwerken en zelfs hele, dan wel ontmantelde hoogaltaren, biechtstoelen, communiebanken en preekstoelen zijn in het antiekcircuit terechtgekomen.

Vandaag zien we het fenomeen dat steeds meer kerken in onbruik raken. Per definitie krijgen ze minder aandacht en dreigen het verval en het leeghalen ervan, ook bij herbestemming. Hoe respectvol dat ook kan gebeuren, er is altijd een groot gevaar dat erfgoed verdwijnt, versnipperd wordt of beschadigd raakt.

Er is natuurlijk ook het immateriële-erfgoedaspect. Parochies zijn nauw verbonden met de lokale geschiedenis en de sociologie van de gemeenten en van Vlaanderen. Ze waren nog tot ver in onze tijd voorname maatschappelijke eenheden. Ook op dat vlak kan dus, gelet op de fusie van parochies, veel verloren gaan. De omvang van het patrimonium maakt het uiterst moeilijk om een overzicht te hebben, laat staan grondig toezicht te houden.

We kunnen ons uiteraard niet mengen in kerkelijke aangelegenheden en het is duidelijk dat de kerkelijke overheid ook niet anders kan dan te werken in een maatschappelijke context van voortschrijdende secularisering. Helaas is dat een bijkomende bedreiging voor het al fragiele erfgoed. Kerken met een parochiale functie genieten nu eenmaal een grotere zogenaamde sociale bescherming, omdat een gemeenschap er verantwoordelijkheid voor opneemt en er

administreert. De huidige evolutie is wellicht logisch en onvermijdelijk, maar moet door wie met het erfgoed is begaan, zorgvuldig worden gevolgd.

Als we even teruggrijpen naar de discussie die negen jaar geleden heeft plaatsgevonden in de commissie, zien we dat er uiteraard verschillen zijn. Er is de kerkfabriek, er zijn de vzw's, er is een publiekrechtelijk aspect. Er is ook een privaatrechtelijk aspect, dat meer betrokken kan worden op abdijen, kloosters en dergelijke meer. Er is het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur. In die tijd speelden de provincies ook nog een rol, gezien het decreet van 7 mei 2004 houdende de toezicht op de functie van kerkfabrieken, en omdat men dus in 2005 inventarissen zou kunnen opmaken en actualiseren. Ik stel ook vast dat voormalig cultuurminister Anciaux antwoordde dat er twee elementen zijn waarop wordt gewerkt: het Forum van Kerkelijke Archieven en een Cel Roerend Kerkelijk Erfgoed, die al dan niet onder het Archiefdecreet en het Erfgoeddecreet ressorteren. Minister, gezien de stand van zaken, met de fusies en deze fusies die zich aankondigen, heb ik toch enkele vragen. Wat is de rol van de provincies nog, gelet op de interne staatshervorming? Ik kom daar dikwijls op terug. Wat was de situatie negen jaar geleden, en wat is de impact van de fusies?

Minister, bent u vertrouwd met de problematiek en bereiken u reacties uit het erfgoedveld? Welk standpunt neemt de erfgoedsector in dezen aan? Welke moeilijkheden en mogelijkheden ziet u in dit zeer uitgestrekte patrimonium? Hoe verloopt de samenwerking met de kerkelijke overheden ter bescherming van dit patrimonium? Hoe verloopt de samenwerking met de lokale overheden?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, collega's, ik dank de heer Arckens omdat hij dit onderwerp hier ter sprake brengt. Wij hebben de afgelopen twee, drie jaar veel gesproken over het onroerend kerkelijk patrimonium, wat leidde tot een conceptnota en ten slotte ook tot decreetgevend werk, onder meer om de subsidiëring van neven- en herbestemmingen mogelijk te maken. Dat debat leidt automatisch naar de vraag wat er met het roerend erfgoed moet gebeuren. Het roerend erfgoed is omvangrijk, maar er zijn ook kwaliteitsvolle stukken bij. Het is dan zaak om in de toekomst dat onderscheid goed te maken. Om het lapidair te zeggen: er staan veel plaasteren heiligenbeelden, maar er staan ook pareltjes. In een parochiekerk staat dat allemaal door elkaar. Er zal goede ondersteuning nodig zijn om goede keuzes te maken.

Er zijn al heel wat mogelijkheden. Het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC) heeft een bijzondere taak in verband met het kerkelijk patrimonium. Het begon met het roerend erfgoed, om nadien te worden uitgebreid naar het onroerend erfgoed. Het CRKC kan een belangrijke rol spelen, ook inzake advies aan de lokale parochies, kerk- en gemeentebesturen en heemkundige kringen. Wat kunnen de erfgoedcellen doen? Met die vraag zit ik zelf. De afgelopen tijd mag ik veel over dat onderwerp gaan spreken. Men vraagt me dan wat er zal gebeuren met het roerend erfgoed van de kerk als die een herbestemming krijgt. Dat leeft zeker. Men kan niet alles opslaan, en dat heeft ook geen zin. De vraag is dus hoe een herbestemming moet worden aangepakt, en hoe op een respectvolle manier met dat erfgoed kan worden omgegaan.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, minister, collega's, we kennen natuurlijk de problematiek, en hebben het thema ook opgenomen in onze beleidsnota en onze beleidsbrieven. Het is reeds een aantal jaren duidelijk dat de fusie van parochies, maar ook de verhuizing of de sluiting van kloosters en abdijen, ingrijpende gevolgen hebben voor het behoud en beheer van het erfgoed. Ik ondernam ook actie. Zo verhoogde ik de subsidie van het CRKC, dat reeds geruime tijd wordt erkend en gesubsidieerd als 'landelijk expertisecentrum voor religieus erfgoed' in het Cultureel-erfgoeddecreet. Het CRKC is een dienstverlenende organisatie die expertise over het in eerste instantie katholieke religieuze erfgoed inzetbaar maakt ten

voordele van de brede cultuurgemeenschap. Deze organisatie verstrekt advies en informatie over het behoud en het beheer ervan, en maakt ook een inventaris op, wat toestaat een onderscheid te maken tussen wat waardevol is en wat niet. Ook de registratie, ontsluiting en herbestemming behoren tot zijn taken. Het centrum biedt ook actieve ondersteuning, onder meer via inventarisatieopdrachten en herbestemmingstrajecten.

Een nieuw aandachtsgebied van het expertisecentrum is het immaterieel religieus erfgoed, waarop u in uw vraag de aandacht vestigt. Waar het CRKC zich oorspronkelijk voornamelijk toeleegde op het private religieus erfgoed, is het centrum via samenwerking met provincies nu ook betrokken bij de registratie en het beheer van publiekrechtelijke bezittingen van kerkfabrieken. Het is belangrijk dat beide gebeuren. Het is belangrijk te benadrukken dat het roerend erfgoed van parochiekerken onderworpen is aan de regelgeving voor de materiële organisatie van de erkende erediensten, wat een bevoegdheid is van collega-minister Bourgeois. Het Eredienstendecreet legt onder meer de taken en verantwoordelijkheden vast van de kerkfabriek als beherende instantie van parochiekerken, waaronder de inventarisatie van de goederen.

In samenwerking met verschillende provincies biedt het CRKC ondersteuning bij de registratie van het patrimonium van kerkfabrieken. Kerkfabrieken worden gestimuleerd om de inventarissen op te nemen in de databank van het CRKC en te integreren in Erfgoedplus.be. Het CRKC stimuleert zo veel mogelijk registratie door de bewaarders zelf, maar stelt wel de hulpmiddelen en de expertise ter beschikking.

Er is een handleiding voor de opmaak van een kerkinventaris. Ook zijn er projecten die worden begeleid, op initiatief van erfgoedcellen.

Ik wil erop wijzen dat het Eredienstendecreet bepaalt dat in geval van fusie van parochiekerken alle goederen worden overgedragen aan de kerkfabriek die behouden blijft. De roerende voorwerpen die door de kerkfabriek worden beheerd en die ten dienste staan van de openbare eredienst, behoren tot het openbaar domein en kunnen dus niet zomaar worden vervreemd. Het is belangrijk om dat te weten.

Het probleem van vervreemding, behoud of herbestemming is acuter bij privaatrechtelijke organisaties, zoals kloosters en abdijen. Daarom onderneemt het CRKC acties naar deze collecties toe, door snelle interventies inzake inventarisatie en het aanbod van een nooddepot. Wanneer men tijdelijk het roerend erfgoed moet kunnen onderbrengen, kan men een beroep doen op een nooddepot.

Het CRKC verzorgt ook de eerstelijnszorg en heeft een fijnmazig netwerk uitgebouwd met lokale of regionale musea waar eventueel belangrijke religieuze collectiestukken kunnen worden ondergebracht.

Het CRKC stelt zich ook ter beschikking van andere religieuze gemeenschappen. De orthodoxe, moslim- en joodse gemeenschappen kunnen ook terecht bij het CRKC. Het is dus niet beperkt tot één religieuze gemeenschap.

Ik zei daarnet dat het CRKC dienstverlening en ondersteuning biedt. Het is echter natuurlijk meer dan dat. We hebben in het decreet Lokaal Cultuurbeleid expliciet bepaald dat er in de steden Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven en Mechelen ook aandacht moet zijn voor het religieuze erfgoed.

Verder wordt in het Topstukkendecreet religieus cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang beschermd. Momenteel zijn 77 topstukken erkend in 67 kerken. Deze legislatuur werd ook van start gegaan met de conservatie en restauratie van het Lam Gods. Misschien kunnen we dat trouwens eens bezoeken met deze commissie. Het zal dit jaar misschien wat krap worden. Het is een gemiste kans.

Mijnheer Arckens, u vroeg ook naar de moeilijkheden. Nu, bij de toekenning van een werkingssubsidie aan het CRKC werd onder meer de opdracht gegeven om het religieus

cultureel erfgoedveld in kaart te brengen. In 2014 zal het CRKC het rapport 'Atlas van het religieus erfgoed in Vlaanderen' klaar hebben, met een overzicht van de huidige toestand van het religieus erfgoed. Dit zal de basis vormen voor een proactieve werking met duidelijke prioriteiten. Dat is de uitdaging: waar leggen we de prioriteiten, waarop focussen we? Dat is daarnet ook door jullie gezegd.

Daarnaast zal het CRKC zo veel mogelijk samenwerken met andere organisaties, zoals musea, archiefinstellingen, erfgoedbibliotheken en erfgoedcellen, en ook met overheden.

Er is nood aan een selectiebeleid voor religieus erfgoed. Niet alle roerend kerkelijk erfgoed is even waardevol. We moeten een strategie ontwikkelen. Het CRKC stelt momenteel een waarderingskader op met belangrijke selectierichtlijnen die kunnen worden gehanteerd.

De samenwerking met de kerkelijke overheden verloopt hoofdzakelijk via de organisaties die ik ondersteun, zoals het CRKC, het Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving (KADOC), het Museum Dr. Guislain, of de erfgoedcellen – met de parochies op hun grondgebied.

Het CRKC is een initiatief van de vijf Vlaamse bisdommen en de Vlaamse religieuzen die ook in de raad van bestuur vertegenwoordigd zijn. Het CRKC staat met andere woorden in permanente interactie. Ik geloof dat deze bijzondere positie goed is en een belangrijke meerwaarde betekent bij de uitvoering van hun opdracht.

De Vlaamse overheid stimuleert de lokale overheden om aandacht te hebben voor religieus erfgoed. Het is vooral gericht naar de steden, maar er wordt ook aandacht voor gevraagd in het lokaal cultuurbeleid.

In verschillende cultureel-erfgoedconvenants die ik sluit met intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is het religieus erfgoed als doelstelling ook expliciet in hun werking opgenomen. Hiervoor wordt vaak samengewerkt met het CRKC. De erfgoedcel Haspengouw, de erfgoedcel Hasselt en de erfgoedcel TERF zijn daarin de grote trekkers. Dat zijn maar een paar voorbeelden.

Tot slot – dat heb ik daarnet al gezegd – werkt het CRKC nauw samen met de provincies, zeker wat betreft de registratie van alles wat er is.

Collega's, u ziet dat we al een hele weg hebben afgelegd, maar het blijft natuurlijk van belang om dit blijvend onder de aandacht te brengen van heel wat verschillende spelers die zich ook bewust moeten zijn van het feit dat deze expertise ter beschikking staat en dat men daarop een beroep kan doen. Ik denk dat er op dat vlak misschien nog meer publiciteit kan worden gemaakt voor de bestaande instrumenten. Het is in de sector zelf al voldoende geweten, maar het kan nog beter worden gecommuniceerd. Dat is alvast mijn persoonlijk aanvoelen. Ik zie dat heel wat gemeenten, bij de start van de nieuwe gemeentelijke legislaturen voor zes jaar, de opmaak van de gemeentelijke meerjarenplannen, hebben geworsteld met de idee wat ze moeten doen met een aantal kerken. Moeten ze die laten fusioneren? Wat moeten ze met dat erfgoed doen?

Ik voel dat men niet altijd weet dat er heel wat expertise ter beschikking staat. Ik wil voorstellen om een rondschrijven te doen naar de lokale besturen, de gemeentebesturen om uit te leggen wat er allemaal is, waarop men allemaal een beroep kan doen als men specifieke vragen heeft over dat roerend religieus erfgoed.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat we in vergelijking met 2005 veel verder staan. Ik heb heel aandachtig naar uw antwoord geluisterd. En ik heb ook heel aandachtig het verslag gelezen van de commissievergadering van 8 december 2005. Ik denk dat wij intussen verder staan. Ik voel ook dat u bezorgd bent om die hele zaak.

Minister, het is heel duidelijk dat u aan het CRKC een heel centrale functie geeft in het geheel. We moeten erkennen dat de overheid geen enkel toezicht heeft op of macht heeft over

de vzw's in verband met kloosters, abdijen en dergelijke meer waar er eveneens een tekort is aan priesters en nonnen. Het staat een vzw volkomen vrij om zich te verrijken – kijk maar naar de Rijke Klaren.

Het CRKC houdt alles in de gaten. Ik heb u ook horen spreken over een nooddepot en over contracten via het lokaal cultuurbeleid met de steden Antwerpen, Gent en Mechelen. U had het ook over het Topstukkendecreet. Totaal nieuw voor mij zijn de Atlas van het religieus erfgoed in Vlaanderen en de erfgoedverbanden.

Minister, in 2005 antwoordde toenmalig minister Anciaux dat het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur uiteindelijk twee afdelingen had die daaronder ressorteren, meer bepaald het Forum Kerkelijk Archief Vlaanderen en de Cel Roerend Kerkelijk Erfgoed. Wat is daarmee gebeurd? De Cel Roerend Kerkelijk Erfgoed zou beland zijn bij het Erfgoeddecreet en het forum bij het Archiefdecreet. Het ene kreeg een project, de andere kreeg structurele subsidies.

Minister, in 2005 werd ook geantwoord dat het CRKC een depot heeft. Daar hebt u het nu over. Is het dat nooddepot? Er is ook een collectie van het museum van de Parkabdij in Heverlee. Er zou ook sprake zijn van een museum voor religieuze kunst en cultuur in Vlaanderen, al dan niet in oprichting. Kunt u dat bevestigen? Indien u dit nu niet kunt beantwoorden, dan stel ik de vragen wel schriftelijk.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U bevestigt dat het CRKC een heel belangrijke rol zal spelen. Ik kijk uit naar die Atlas voor het religieus erfgoed in Vlaanderen. Ik denk dat de prioritering de volgende stap moet zijn na de inventarisering. Ik denk dat dit nuttige instrumenten zijn. De meeste mensen uit de sector weten wel wat er mogelijk is, maar een rondschrijven om alles nog eens in herinnering te brengen, kan voor de mensen aan wier aandacht het alsnog zou zijn ontsnapt, wel nuttig zijn.

De heer Bart Caron: Ik sluit me aan bij deze terechte vragen en zorgen. Ik heb begrepen dat het CRKC zelf probeert zijn expertise te delen. Die mensen raken immers overstelpt met vragen omdat er sterke verschuivingen en reorganisaties zijn in de parochies en in de patrimonien van de verschillende kerkfabrieken. Men staat onder sterke druk door die evolutie in de samenleving.

Het is heel goed en nuttig dat het CRKC bestaat. Het is belangrijk dat er geen delen van collecties aan de aandacht ontsnappen, zeker als ze waardevol zijn. In dat opzicht kan zo'n rondschrijven ook nuttig zijn. We zullen in de toekomst op dat vlak nog een belangrijke extra inzet moeten vertonen, net om te vermijden dat ook het echt waardevolle in de maalstroom van het geheel zou verdwijnen. Ook de lokale besturen als financier van de kerkfabrieken, en binnenlands bestuur spelen daarin een belangrijke rol. Zij hebben een toezichtsrol en moeten op dat vlak hun verantwoordelijkheid nemen. Met de steun van de Vlaamse overheid en de provincies moeten er deeloplossingen kunnen zijn, zeker voor de depotproblematiek van kerkgebouwen en kloosters die in onbruik raken en die zeker een andere bestemming krijgen.

Het CRKC is in principe een multireligieus centrum. Het is natuurlijk in belangrijke mate katholiek, wat ook logisch is. Ons kerkelijk erfgoed is voor 95 procent katholiek. Het merkwaardige is dat de andere godsdiensten nog niet in deze neerwaartse spiraal zijn terechtgekomen. Maar al is het initiatief dus vanuit katholieke hoek gekomen, er is openheid om ook ten aanzien van andere erediensten en religies ondersteuning te bieden.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Arckens, het klopt dat er voor een deel een opsplitsing is tussen het Archiefdecreet en het decreet Cultureel Erfgoed.

De oprichting van een museum zit nog altijd in de pijplijn. Het is nog altijd de bedoeling dat het CRKC daaraan meewerkt. Maar zoals daarnet al gezegd is, wordt het CRKC een beetje overspoeld met vragen. Men is ook volop bezig met de restauratie van de prachtige site, en

een en ander hangt aan elkaar vast. Ik heb begrepen dat het absoluut nog niet is afgevoerd, maar dat die plannen nog in de pijplijn zitten.

Wat de vraag over het depot betreft, mijnheer Caron, zijn er twee dingen die we niet door elkaar mogen halen. Je hebt het erfgoeddepot, maar het CRKC heeft ook een heel specifiek nooddepot. Als er zaken acuut tijdelijk moeten worden opgeslagen, kan men daar ook terecht. Die twee luiken zijn van belang, om te voorkomen dat er door tijdsdruk of dringende beslissingen die genomen moeten worden, er in die termijn foute beslissingen genomen zouden worden of een aantal waardevolle stukken in slechte conditie bewaard zouden worden. Het is goed dat dat bestaat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Erik Arckens treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

**Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over subsidies voor participatieprojecten voor kansengroepen
- 1024 (2013-2014)**

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, de jongste subsidieronde voor participatietrajecten voor kansengroepen werd afgerond. Omdat ik veel reacties kreeg van organisaties die een negatieve beslissing kregen, ben ik eens gaan kijken naar de verhouding tussen de adviezen en de uiteindelijke beslissing in die dossiers.

Ik heb het punctueel opgelijst, omdat het toch nogal opmerkelijk is. Bij negen projecten werd het advies van de beoordelingscommissie gevolgd of nagenoeg gevolgd. Bij vijf projecten werd beduidend minder toegewezen dan werd gevraagd, maar het was toch steeds het gesubsidieerde project. De vraag is dan of het nog leefbaar is voor een indiener om dat al dan niet te doen. Bij zeven projecten die een positief advies kregen, werd er toch een negatieve beslissing genomen. Bij drie projecten die een negatieve beoordeling hadden gekregen, werd er een positieve beslissing genomen.

Als je dat even naast elkaar legt, kun je zeggen dat er 24 adviezen zijn, waarvan er 14 gevolgd zijn, minstens in de tendens, en 10 niet gevolgd. Voor uw doen, minister, is dat een grote afwijking van de houding die u ter zake in het verleden hebt aangenomen. Dat de adviezen van de beoordelingscommissie niet bindend zijn, weet ik uiteraard. Dat er ruimte moet zijn voor ministerieel beleid, daar kan ik mee leven. Maar ik ben wel benieuwd naar het waarom van de keuzes.

Ik heb voor een aantal dossiers ook de brieven bekeken van de aanvragers die mij gecontacteerd hadden, en gekeken hoe een aantal positief geadviseerde projecten alsnog buiten de positieve beslissing vielen. Ik wil van u graag horen welke criteria u hanteerde om bepaalde projecten al dan niet gedeeltelijk te subsidiëren, of waar de verantwoordelijkheid ligt. Ik probeer in mijn vraagstelling niet te gekleurd over te komen, omdat ik de techniciteit van de besluitvorming uiteraard niet helemaal van binnenuit ken. Waarom vallen bepaalde positief geadviseerde projecten er alsnog buiten? Waarom worden negatieve toch opgevist?

Wat me in de tabellen ook bijzonder opviel, is dat van de vier positief geadviseerde projecten uit gemengde sectoren – er zijn nog een aantal participatieprojecten die sport én cultuur tot voorwerp hebben – er twee het moeten stellen met 30 of 50 procent van de gevraagde subsidie en twee met niets. Dat is toch een opvallende afwijking van de adviezen, iets wat we van u niet gewoon zijn.

Van een van de organisaties heb ik de brief zelf gekregen, andere kwamen nadien ook wel bij mij terecht. Om aan te tonen dat het toch wel bizar is, citeer ik uit een brief van het

agentschap aan een aanvrager: “De beoordelingscommissie stelt vast dat dit project ook ondersteuning krijgt via de Dinamo-projecten van Canon-cultuurcel. Omdat deze steun ontoereikend is, komt deze aanvraag ook bij de participatieprojecten terecht. De aanvraag focust echter onvoldoende op participatie van gezinnen met kinderen als geheel maar voornamelijk op participatie van de kinderen. Dit is niet wat beoogd wordt met deze oproep. Het project komt bijgevolg niet in aanmerking voor subsidie.”

De betrokken organisatie krijgt ook alleen die brief, en niet het uitgebrachte advies. Nu lees ik voor wat er in het advies over datzelfde project staat: “De commissie stelt vast dat dit project ook ondersteuning krijgt via de Dinamo-projecten van Canon-cultuurcel. Omdat deze steun ontoereikend is, komt deze aanvraag ook bij de participatieprojecten terecht. De commissie meent dat dit initiatief voldoende projectmatig is en voldoende werkt aan de participatie van een van de kansengroepen. Daarnaast maakt het werk van toeleiding naar cultuur. De commissie meent dan ook dat dit project in aanmerking komt voor de participatieprojecten en adviseert het gevraagde bedrag toe te kennen. In de afrekening dienen wel steeds de kosten voor vrijwilligers nauwkeurig beschreven te worden, hierbij dient men rekening te houden met het wettelijk kader rond vrijwilligersvergoedingen.”

Men heeft dus fragmentair de negatief-kritische elementen uit het advies geplukt en in de brief geplakt, terwijl het volledige advies positief besluit. De commissie schat de positieve elementen hoger in dan de negatieve en geeft dus een positief advies. De twee teksten lopen fundamenteel uiteen. Ik heb zitten zoeken naar een goed woord, maar ik noem dit valselijk – ik weet niet hoe het anders te zeggen.

Het is gekomen, minister, doordat twee organisaties mij na een negatieve brief zijn komen vragen om hun dossier eens te lezen. Ze willen over de lat raken, maar het lukt hun niet. Ze vroegen zich af of ze beantwoordden aan de negatieve kritiek die ze kregen in de brief. Zo is de bal aan het rollen gegaan.

Het agentschap zegt in zijn brief iets anders dan wat de beoordelingscommissie uitbracht en gaat daarmee uit de bocht, vind ik. Dit is geen faire manier om aan een organisatie mee te delen dat men geen subsidie krijgt. Slecht nieuws brengen is natuurlijk zelden leuk, maar het hoort bij de job, zeker wanneer de politiek beslist om in te gaan tegen het advies van een beoordelingscommissie.

Het zou een uitzonderlijke situatie kunnen zijn, minister. Ik til er dan ook niet zwaarder aan dan nodig. Ik ben niet teruggegaan in de tijd. Mij ontbreekt de tijd om dat voor jaren ver uit te zoeken.

Op basis van welke criteria besliste u om bepaalde adviezen van de beoordelingscommissie naast u neer te leggen? Waarom vielen bepaalde positief geadviseerde projecten toch uit de boot? Waarom werden negatief geadviseerde projecten toch opgevestigd? Is het voor de indieners die slechts een gedeelte van het geadviseerde bedrag kregen toegewezen, nog financieel haalbaar om het project uit te werken? Zo niet, wat gebeurt er dan met het toegewezen bedrag? Is er een verklaring voor het feit dat de sportgerelateerde projecten zo opvallend weinig worden gehonoreerd? Hoe verklaart u de geciteerde communicatie van het agentschap?

Voor de volledigheid wil ik nog een element toevoegen. Er is een probleem met de afstemming van de participatieprojecten en de sociaal-artistieke projecten op elkaar. U weet dat wellicht ook. Gisteren ontving ik een mail met citaten uit adviezen van beide commissies. De commissie verantwoordelijk voor de participatieprojecten zei dat het project thuishoorde bij de sociaal-artistieke projecten, maar datzelfde dossier, dat ook bij de commissie voor sociaal-artistieke projecten was ingediend, vernam van die laatste dat het een participatieproject was. Dat helpt niemand vooruit. Iedereen heeft er belang bij dat dit soort van problemen wordt uitgeklaard. Ik dank u bij voorbaat voor het antwoord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer Caron, u bent een zeer toegewijd politicus. Binnenkort zullen onze wegen scheiden. U zult hier nog een legislatuur zitten. U kent mijn appreciatie. U

bent ook zeer goed geïnformeerd. Uw verhaal over de beoordelingscommissies is straf. U legt contradicties bloot, en dat is ook de taak van een volksvertegenwoordiger.

Dit gezegd zijnde, kent u mijn standpunt over het Kunstendecreet. Ik heb er altijd achter gestaan. Ik ben altijd een zeer groot voorstander van het primaat van de politiek geweest. Het komt uiteindelijk de minister toe om te beslissen, op basis van de oordelen van administratieve en artistieke commissies. En dat kan betekenen dat de uiteindelijke beslissingen heel anders uitdraaien. Minister, ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, ik ben de eerste om toe te geven dat de communicatie van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk, dat deze dossiers behandelt, wellicht duidelijker kon. U hebt daar een punt. Ik ben het evenwel niet eens met het feit dat u in uw betoog paragrafen uit verschillende teksten vergelijkt, en daar dan een potje van maakt. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. U citeert uit het advies van de beoordelingscommissie, dat inderdaad positief is. De administratie daarentegen adviseerde negatief, omdat het project niet vertrekt van participatie in gezinsverband van gezinnen met kinderen – een van de kansengroepen waarvoor deze projectenregeling is bedoeld –, en enkel focust op participatie van kinderen. Wegens deze formele reden volgde ik het advies van de administratie. Ik moet steeds een afweging maken, en dat heb ik dan ook gedaan, en die is perfect te verantwoorden.

Aan het agentschap heb ik gevraagd de betrokken organisatie, de Katholieke Basisscholen Kortrijk, op de hoogte te brengen van mijn beslissing. De door u geciteerde communicatie is maar een deel van die brief. In een inleidende, voorafgaande paragraaf staat dit: "Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, Joke Schauvliege besliste, rekening houdend met het advies van de bevoegde beoordelingscommissie, uw organisatie geen subsidie toe te kennen. Hierbij vindt u de motivering van de beslissing", waarna uw citaat volgt. Als u de brief dus volledig leest, wordt duidelijk dat het gaat om de motivering van mijn beslissing en dat daarbij rekening is gehouden met alle elementen. Er staat niet dat deze motivatie die van de beoordelingscommissie is.

Misschien is de brief voor enige interpretatie vatbaar, maar dat is toch wel duidelijk. De motivering bestaat, enerzijds, uit de vaststelling van de beoordelingscommissie dat het project reeds subsidies ontvangt, maar anderzijds focust het tweede deel op het niet voldoen aan de voorwaarden uit het decreet, waarnaar ik al heb verwezen. Het klopt dus dat in de motivering wordt verwezen naar het advies van de beoordelingscommissie. Maar het klopt niet, zoals u beweert, dat het agentschap laat uitschijnen dat de geciteerde tekst van de beoordelingscommissie afkomstig is. Het agentschap zo ongeveer beschuldigen van valse verklaringen – zo zei u het niet, maar zo staat het wel in de schriftelijke neerslag van uw vraag – is grof. Dat gaat heel ver, en ik wil mij daarvan distantieren.

De tweede vraag gaat over de criteria op basis waarvan ik beslis. De indienronde voor projecten waarover u het hebt, was een succes. Maar liefst 61 dossiers werden ingediend. Dat is fantastisch. De beoordelingscommissie adviseerde 22 projecten positief, voor een totaalbedrag van 780.000 euro. Wegens de beperkte budgettaire ruimte en de 7/12de regeling die in dit verkiezingsjaar van toepassing is op een deel van het budget, heb ik ongeveer 960.000 euro ter beschikking voor de participatieprojecten ten bate van kansengroepen. Dit bedrag moet worden verdeeld over de eerste en tweede indienronde, en ook worden gebruikt voor de voortzetting van de reeds lopende projecten. Voor de meerjarige projecten is ongeveer 380.000 euro nodig. Het advies van de beoordelingscommissie integraal volgen was dan ook niet mogelijk, ook al omdat ik de mogelijkheid voor een tweede subsidieronde niet wou uitsluiten.

Ik baseer mij voor mijn beslissing op twee adviezen. Er is het advies van de administratie, zoals bepaald in het uitvoeringsbesluit: "Op basis van het advies van de beoordelingscommissie

formuleert de administratie een ontwerp van beslissing en legt dat ontwerp voor aan de minister.” In het voorstel van het agentschap werd rekening gehouden met de budgettaire beperkingen. 14 projecten werden positief geadviseerd. De administratie formuleerde een negatief advies bij enkele projecten die door de beoordelingscommissie positief werden geadviseerd. Ik kan hier project per project de adviezen van de administratie en de motivering overlopen. Het lijkt me echter beter dat ik u die informatie bezorg.

Het totaalbedrag van de door de administratie positief geadviseerde projecten was ongeveer 400.000 euro. Ik besliste, in overleg met de collega's van sport en jeugd, om aan deze projecten inderdaad een subsidie toe te kennen. Voor een aantal projecten waren er echter goede redenen om het geadviseerde bedrag te beperken. Ik heb de motivering bij, en ik zal u die ook bezorgen. Ook mijn beslissing om een aantal projecten toch een subsidie toe te kennen, ondanks het negatieve advies, kan ik grondig argumenteren: ook die zal ik u bezorgen. Uiteindelijk besliste ik een subsidie toe te kennen voor een totaalbedrag van 382.000 euro. Zo kan er nog 200.000 euro worden besteed aan projecten die in de tweede subsidieronde worden ingediend.

Uw vraag over de uitvoerbaarheid van projecten die niet het volledige gevraagde bedrag krijgen, is een terechte vraag. Het is echter ook zo dat kosten soms worden overschat, investeringen voor 100 procent worden ingebracht of het onderscheid tussen werking en project niet duidelijk is. Het is aan de indieners zelf om te bepalen of ze het project voor het toegekende bedrag al dan niet volledig kunnen uitvoeren. Ik heb in mijn beslissing steeds gemotiveerd waarom ze maar een gedeelte van het gevraagde bedrag krijgen. Zo weet een aanvrager steeds wat er van hem verwacht wordt. Waar nodig werd ook gevraagd een aangepast projectplan en -begroting te bezorgen. Dit werd bijvoorbeeld gevraagd aan de mensen van de Aalsterse Vierdewereldgroep, Rimo Limburg, Koninklijke Vlaamse Voetbalbond, De Schakel Beerse, Platform Allochtone Jeugdwerkingen, PC Sint-Jan Baptist en Urban Wo(o)rden.

Indien een aanvrager van mening is dat hij een project niet kan uitvoeren, dient hij dit te melden aan de administratie. Indien reeds een voorschot werd uitgekeerd, kan dat eventueel worden teruggevorderd.

Het is niet altijd gemakkelijk om op de projecten een 'sector' te kleven. Daar hebt u zeker een punt. Die problematiek is ook niet nieuw. Dat transversale is net de sterkte van het Participatiedecreet, zoals ook bleek uit de evaluatie. Ik verwijs ook naar de bespreking die we gisteren hebben gehouden in de plenaire vergadering.

Er werden inderdaad maar vier zuivere sportprojecten ingediend. Zoals ik daarnet al aangaf, waren er goede redenen om ze niet goed te keuren of een lager bedrag toe te kennen. Voor de beoordeling van de projecten telt de inhoud en niet de specifieke sector. Voor de beslissing over jeugd- of sportgerelateerde projectaanvragen heb ik uiteraard mijn bevoegde collega's geconsulteerd.

Ik kan ook enkel beslissen over wat wordt ingediend. Statistisch is 2 op 4 voor sport niet slecht, gegeven dat maar 17 van de 61 ingediende projecten werden goedgekeurd.

Ik wijs er ook op dat het project van Brussels Young Wrestling Style wordt meegeteld in mijn uiteindelijke beslissing dat 18 procent naar sportgerelateerde projecten gaat. Voor sommige van die projecten is dat niet altijd evident.

U verwijst ten slotte naar het feit dat er soms tegenstrijdige adviezen worden gegeven in twee commissies. Wij hebben dat ook vastgesteld. We hebben de opdracht gegeven dat beide commissies zouden samenzitten en goede afspraken zouden maken. Maar nogmaals, dat is niet nieuw. Ik herinner mij dat in de vorige legislatuur een poppentheater ook van het kastje naar de muur werd gestuurd met een project omdat het in geen enkele beoordelingscommissie daartoe behoorde en overal buiten viel. Die dingen zijn niet nieuw, maar moeten wel worden opgelost. Daarom hebben we die opdracht ook gegeven.

Mijnheer Caron, dat is de stand van zaken. Ik kan alles perfect beargumenteren. We hebben goede redenen. We hebben er een lijn in getrokken: waarom sommige wel en andere niet. Ik heb hier alle motivaties bij. Als u wilt, kan ik die overlopen. Het lijkt mij echter zinvoller om u dat op papier te bezorgen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Tja, valselijk. Het hangt ervan af welke lading dat woord ‘valselijk’ volgens u dekt.

Minister, het kon duidelijker. We kunnen er misschien een consensus over vinden. Ik zal de eerste twee zinnen van die brief nog eens herlezen om duidelijk te maken dat dit toch echt niet correct is: “De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege besliste, rekening houdend met het advies van de bevoegde beoordelingscommissie, uw organisatie geen subsidie toe te kennen.” Rekening houdend met het advies van de bevoegde beoordelingscommissie, die een ander advies gaf dan de beslissing. Het is allemaal rekbaar en interpreteerbaar, maar het is minstens onhandig. Als het niet valselijk is, is het minstens onhandig. Dit doe je niet.

Het spijt mij, maar het citaat dat ik heb voorgelezen, stond letterlijk in de brief. De laatste vijf regels van de brief “U kunt binnen zestig dagen na ontvangst (...)” enzovoort, behoren tot de formele paragraaf. Die brief is het enige document dat de aanvragers krijgen.

Ik heb bij de administratie de adviezen opgevraagd. Ik moet vaststellen dat ik alleen de inhoudelijke adviezen heb gekregen en niet de zakelijke of die van de administratie. Ik sta er dus op om van die ronde per dossier de beoordeling te krijgen van de administratie.

U hebt mij ook beloofd uw eigen motivatie te bezorgen.

Minister Joke Schauvliege: U kunt dat uiteraard krijgen. Ik weet niet waar u dat hebt opgevraagd, want u hebt het rechtstreeks opgevraagd bij de diensten.

De heer Bart Caron: In het kader van openbaarheid van bestuur kan ik dat sowieso doen.

Minister Joke Schauvliege: Ja, ik heb daar geen probleem mee. Maar het is zeker niet zo dat wij de instructie zouden hebben gegeven dat niet te bezorgen. Integendeel, ik heb niets te verbergen. Alles is ter beschikking. We zullen u dat allemaal met plezier bezorgen.

De heer Bart Caron: We hebben gisteren het Participatiedecreet goedgekeurd. Of beter: de plenaire vergadering heeft het Participatiedecreet goedgekeurd. Ik zou wel graag hebben dat in het uitvoeringsbesluit staat dat de aanvrager zowel het inhoudelijke als het administratieve zakelijke advies mee krijgt met zijn beslissingsberoep.

Mensen worden op het verkeerde been gezet. Moet ik die passage nog eens lezen? Men heeft het omgekeerde gedaan van ‘cherry picking’. Men heeft de kritische zinnen uit het advies gehaald, in een brief geplakt en de indruk gegeven dat de adviescommissie negatief heeft geadviseerd. Wel, de adviescommissie heeft dat niet gedaan.

Minister, ik heb er geen probleem mee dat u zich baseert op de administratie of wat dan ook, maar u moet dat dan wel zo neerschrijven. Dat is een vorm van openbaarheid. We hebben in het traject van het Kunstendecreet een verhaalprocedure gebracht, net omdat we maximale transparantie van de besluitvorming willen.

Ik ontnem u trouwens niet het recht om af te wijken als u daar goede redenen voor hebt. Dat is nu eenmaal de keuze die gemaakt is – en die ik grotendeels deel – voor het klimaat van de politiek bij besluitvorming en de verantwoordelijkheid van politici, zoals de heer Arckens daarnet zei. Maar niet dit soort brieven. Want daar, minister, zijn aanvragers niets mee. Het leert hen niets voor de toekomst, integendeel. Dat zou ik echt willen vermijden.

Dat is één element, de formele kant van de zaak. Ik denk dat u wel begrijpt dat dat storend is. Ik hoef mijn gelijk niet te hebben. Ik zal de andere administratieve adviezen wel lezen en daar

gepaste conclusies uit trekken, maar zo'n werkwijze vind ik storend. Dat is wat mij het meest stoort.

Mijn tweede bekommernis is inhoudelijk. Ik ben op een andere plek eens gaan informeren hoe men in de meeste van die dossiers van een idee tot een aanvraag komt. Weet u, minister, er zijn heel veel aanvragers die advies vragen aan specialisten vooraleer ze een dossier indienen. Ikzelf, als politicus met een ruime ervaring, word nog elke maand gecontacteerd door aanvragers met de vraag of ik hun aanvraag wil nalezen. Ze vragen om samen te zitten, of er iets scherper moet worden geformuleerd en of het dossier correct is samengesteld. Ik spreek niet alleen over participatie, maar vooral over kunsten, in alle diverse sectoren.

Ik heb eens geïnformeerd bij Dēmos. Dēmos heeft een hele rits van die aanvragers ondersteund in hun traject. Die aanvragers botsen dan knal tegen een muur in de besluitvorming.

Minister, ik heb het nu niet over de procedure, maar over een inhoudelijke bekommernis over interessante projecten in het veld. Aanvragers hebben niet altijd de competentie om daar geweldige en overtuigende dossiers van te maken, zowel inhoudelijk als zakelijk.

Als er in het veld mensen met heel goede projecten zijn, die heel goed aan de doelstelling van het decreet beantwoorden, zou ik graag hebben dat die in de toekomst een kans krijgen. Dat bekommert mij. Ik behelp me nu met een voorbeeld uit het katholieke onderwijs, dat is ongelooflijk maar toevallig, en het maakt mij niets uit. Als het goede projecten zijn, moeten ze ernstige kansen krijgen.

We zitten met een lacune in de aanpak van ons verhaal. Er moeten afspraken worden gemaakt met de ondersteuners, met de administratie. Na de verkiezingen moeten we allemaal hard werken zodat er meer financiële ademruimte kan komen om dit soort projecten meer kansen te geven. Het is een inhoudelijke bekommernis.

Er gaat soms een proces aan vooraf van nadenken, mensen bij elkaar brengen, embryonale werkingen ontwikkelen en op het moment dat er een zekere maturiteit is om een aanvraag indienen, om dan knal tegen een muur aan te lopen. Dat vind ik niet tof voor de aanvragers. 90 procent van hen ken ik niet. Ik heb geen enkele politieke betrokkenheid met hen, ik heb enkel een betrokkenheid bij de essentie waarvoor ik dat decreet heb goedgekeurd.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Caron, het is jammer dat we deze discussie niet hebben kunnen voeren voor we gisteren het nieuwe Participatiedecreet hebben goedgekeurd. Aan heel wat van uw opmerkingen geeft het nieuwe Participatiedecreet een oplossing, als u zegt dat de criteria niet duidelijk zijn en dat we moeten zorgen dat organisaties zich goed organiseren. We hebben dat gisteren opgelost met dank aan hen die hebben meegestemd. Jammer dat u dat niet hebt gedaan tijdens de plenaire vergadering. Maar u wordt op uw wenken bediend, want de oplossing is er vanaf nu.

Wat die brief betreft, is het een welles-nietesspelletje wat daar nu al dan niet in staat. Voor de goede orde wil ik erop wijzen dat wij de beslissingen nemen op basis van de adviezen. Wij vragen dan aan de diensten om die brieven te schrijven. Die worden ook niet op voorhand aan mij voorgelegd.

Ik vind dat men die brief ook anders kan lezen. Misschien ben ik te veel betrokken omdat ik weet wat de voorgeschiedenis is en kijkt iemand die deze brief vanop een afstand leest, daar helemaal anders naar. Maar het klopt wel dat zowel de administraties als wijzelf ons nog te vaak bezondigen aan het gebruik van ambtelijk taalgebruik waardoor zaken anders kunnen worden gelezen. Ik heb daarnet al bevestigd dat u een punt hebt wanneer u zegt dat het altijd duidelijker kan. Ik zal daar zeker rekening mee houden.

U zegt dat u de adviezen niet hebt gekregen. Het gaat hier zeker niet om een strategie waarbij we adviezen zouden achterhouden, integendeel. Ik herhaal nogmaals dat ik er niet van op de hoogte ben dat u die vraag hebt gesteld aan onze diensten. Ik hoef dat ook niet te weten, dat is

openbaarheid van bestuur. Maar het is zeker geen instructie van ons om alleen de adviezen van de beoordelingscommissies te geven maar niet de zakelijke. Ik vind dat alles ter beschikking kan worden gesteld, ik heb helemaal niets te verbergen.

Mijnheer Caron, u houdt hier een warm pleidooi waarin u zegt bezorgd te zijn over al die projecten. Dat zijn we allemaal, en het zou fijn zijn indien we iedereen alles zouden kunnen gunnen wat wordt aangevraagd. Maar wat me een klein beetje stoort, is dat u hier zegt dat u het opneemt voor de katholieke basisscholen terwijl we dat van u niet zouden verwachten, maar u vergeet erbij te vermelden dat het gaat om een project van Kortrijk waarbij u uw betrokkenheid niet kunt verbergen. Ik zeg daarmee niet dat dit niet kan, maar ik heb liever dat u er dan ook voor uitkomt dat er een directe link is. Een beetje toegeven vanwaar de wind komt, is soms ook niet slecht.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik heb geen enkele betrokkenheid met dat project in Kortrijk. Ik ken alleen de indiener. Die indiener heeft me na uw beslissing gecontacteerd met de vraag om te helpen, zodat ze de volgende keer geen negatieve beslissing zouden krijgen.

Ik heb het Participatiedecreet gisteren niet goedgekeurd omdat de dimensie interculturaliteit is geschrapt. Ik sta achter dat decreet, maar dat facet was er te veel aan.

De heer Erik Arckens: Minister, wat de teksten betreft, bestaat er enige betwisting. Ik stel voor dat u die in het vervolg onderwerpt aan een lexicologische tekstanalyse. Misschien wordt dan duidelijk wat er precies wordt bedoeld met bepaalde zinnen en woorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de tweejarige ronde in het Kunstendecreet - 1047 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik wil vermijden dat die tweede ronde helemaal in stilte verloopt, want dat is wel vaak het geval. Het is de laatste keer dat er een tweejarige ronde is. Uiteindelijk is het ook wel goed dat we het systeem hebben veranderd. Hoe goedbedoeld ook, een roulement van twee jaar tegelijk met een roulement van vier jaar is beleidsmatig niet zo handig. Toch wil ik mijn inhoudelijke zorgen hier uiten.

Er zijn 107 aanvragen ingediend voor die tweejarige ronde. Het gaat om een totaalbedrag van 21.683.000 euro. Dat is veel, zeker wanneer men dit bekijkt ten aanzien van de bedragen die vandaag daarvoor zijn toegekend. Het is in elk geval een bewijs van veel artistieke dynamiek in Vlaanderen, en daar kunnen we alleen maar gelukkig om zijn.

De multidisciplinaire sector steekt erbovenuit met bijna 5 miljoen euro, voor muziek gaat het om 2,6 miljoen euro, muziektheater 3,4 miljoen euro, dans 3,5 miljoen euro, audiovisuele kunsten 1,7 miljoen euro en sociaal-artistiek werk 1,7 miljoen euro. Dat laatste bedrag is opvallend voor een kleine werkvorm. Het bewijst wel dat de nood daar groot is. Er ontstaan wel interessante nieuwe werkingen. Bij het muziektheater is er één aanvrager die 2,5 miljoen euro aanvraagt.

Binnen het geheel van het Kunstendecreet zijn voor 5,157 miljoen euro subsidies toegekend voor de lopende tweejarigronde. Dat bedrag komt in principe opnieuw ter beslissing, want die tweejarige ronde loopt af en kan opnieuw worden toegekend. Dat is eigenlijk een klein deel van de in totaal 94,5 miljoen euro die voor het Kunstendecreet beschikbaar is. Misschien moet u me corrigeren indien dat bedrag niet zou kloppen. Het kan wel wat afwijken.

De aanvraagssom is meer dan viermaal het beschikbare bedrag. Zo is er 5,1 miljoen euro beschikbaar en is er 21,7 miljoen euro gevraagd. Het is ook mogelijk dat wie een vierjarige subsidie heeft gevraagd, een nieuwe aanvraag indient voor een tweejarige subsidie. Dat zijn allemaal geen eenvoudige elementen om tot een goede besluitvorming te komen.

Er zijn preadviezen aan de aanvragers bezorgd, en op die manier ging de bal aan het rollen en ontvingen wij daarover signalen. Intussen is de repliekperiode voorbij en zijn de commissies bezig met de eindadviezen.

Het decreet stelt dat de minister tegen 30 juni van dit jaar een beslissing moet nemen, dat is na de verkiezingen van 25 mei. Als de beslissing daarna zou worden genomen, wat mogelijk is, dan bestaat het risico op negatieve adviezen van de Inspectie van Financiën en van Begroting. In de lezing van de inspecteur kan er dan bijvoorbeeld sprake zijn van te grote budgettaire implicaties die over de legislatuur reiken. Dat is ook in het verleden al als argument gebruikt.

Minister, vandaag heeft oKo (Overleg Kunstenorganisaties) u een brief gestuurd waarvan wij een afschrift hebben gekregen, waarin zij hun zorg uiten om de kwaliteit van de artistieke evolutie in Vlaanderen maximaal te honoreren. We kunnen daar niet tegen zijn, maar ik weet ook dat er budgettaire restricties zijn. Ik vind het echter nog altijd een te steunen objectief.

Minister, hebt u aan de beoordelingscommissies en de adviescommissie richtlijnen gegeven, bijvoorbeeld een maximaal toe te kennen bedrag per beoordelingscommissie of per discipline? Ik zoek naar eventuele sturingsmechanismen. Die kunnen legitiem zijn hoor, minister. Het is niet dat ik ze niet legitiem vind, maar ik zoek mee naar een oplossing, hoe dat wat in banen kan worden geleid.

Is er een interne financiële verdeling gemaakt tussen de disciplines, op basis van het beschikbare budget? Hebt u de intentie om bepaalde werkvormen/disciplines positief te bejegenen? Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan het sociaal-artistieke werk. Zult u beslissen binnen het huidige vastgestelde budget? Klopt mijn 5,1 miljoen euro, of plant u nog een mogelijke uitbreiding ervan? Wanneer wilt of kunt u een beslissing nemen? Zal dat nog gebeuren voor 25 mei, of erna? Of laat u dat over aan de volgende regering, wat in principe ook zou kunnen? Hoeveel positieve en negatieve preadviezen zijn er uitgebracht? Ik weet het ongeveer, maar het was niet als zodanig opgelijst in de informatie die ik verkregen had.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Collega Caron ontpopt zich hier tot een ware Hercule Poirot, die alle cijfers in kaart probeert te brengen. Ik ben zeer benieuwd naar het antwoord van de minister op deze vragen.

De heer Erik Arckens: Mijnheer Caron, uw opmerking dat we moeten denken aan de continuïteit van de werking, deel ik volledig, alsook wat u zei over het wegwerken van financiële onzekerheid van subsidieaanvragen en dergelijke meer.

Ik stoer mij wel een beetje aan uw tweede vraag. U vraagt daar naar de intentie van de minister. Normaal gezien mag dat niet, maar goed. *(Opmerkingen)*

Mocht het vroeger wel? *(Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik had eigenlijk al eerder dergelijke vragen verwacht, collega's. Iedereen is natuurlijk in volle spanning aan het afwachten wat er komt en wat het wordt. Het gaat hier om de beoordelingsprocedure voor de werkingssubsidie 2015-2016. Er is een draaiboek voor opgemaakt met richtlijnen, zodat iedereen weet wanneer wat van wie verwacht wordt. We hebben dat gedaan bij de vierjarige en doen dat nu dus ook bij de tweejarige. Dit draaiboek vormt de algemene richtlijn voor de werking van de beoordelingscommissies.

Omdat de beoordelingscommissies een kwaliteitsoordeel moeten geven, bevat het draaiboek expliciet geen budgettaire indicaties, noch een a-prioriverdeling tussen disciplines. Ik citeer van pagina 24: “De beoordelingscommissies bepalen bij elke aanvraag welke elementen prioritair of net helemaal niet gefinancierd moeten worden, waarna het agentschap dit in overleg met de beoordelingscommissie vertaalt in een aangepast subsidiebedrag in de fase van het eindadvies. Deze oefening staat los van beschikbare totaalbudgetten.” Op pagina 26 van het draaiboek lezen we: “Daaruit zullen ze [de commissies] echter geen voorafgaande budgetoefening per sector of dossier afleiden omdat zulks de gelijke behandeling van klanten en oneigenlijk gemotiveerde adviesbedragen en beoordelingen in de hand kan werken” en “de commissies [zullen] zo enkel op basis van intrinsieke artistieke kwaliteit, belang en noodzaak van organisaties in het landschap oordelen in plaats van in functie van een exact bepaald ‘beschikbaar’ budget.” Dat is ook het meest correcte. Dat is de manier waarop het gebeurt.

Wat betreft het al of niet toekennen van een werkingssubsidie, verwijs ik naar de discussie die we hier hebben gehad op 20 februari van dit jaar, waarbij ik deze vraag eigenlijk ook al beantwoord heb. U verwijst bijvoorbeeld specifiek naar het sociaal-artistieke. We hebben die discussie hier toen al gevoerd.

Middelen binnen het Kunstendecreet worden toegekend aan concrete initiatieven, niet aan disciplines. De toekenning van middelen gebeurt op basis van de adviezen en niet in functie van disciplines. Dat geldt evenzeer voor de discipline sociaal-artistiek werk. Binnen het Kunstendecreet is ook niet gesteld dat bepaalde disciplines positief gediscrimineerd kunnen worden ten opzichte van andere. Dat is zeker ook niet de intentie, als u dan toch naar intenties peilt.

De uitvoering van de beslissing die deze Vlaamse Regering nog moet nemen, slaat op de begrotingsjaren 2015-2016. Dat is een beetje een netelige situatie. Dat is niet evident. Wij kunnen moeilijk bijkomende engagementen nemen voor de volgende regering. Ik zie dan ook geen echte mogelijkheid om het budget voor het Kunstendecreet nog eens extra te verhogen. Als er bereidheid voor is, ben ik natuurlijk wel vragende partij. Het moet ook technisch kunnen, maar dat lijkt mij niet zo evident. Het is een heel andere situatie dan we hadden voor de vierjarige. Bij de vierjarige zijn we erin geslaagd om 3,5 miljoen euro extra te krijgen, boven op het budget. Daar is nog eens 7 miljoen euro aan index bij gekomen. Ik wil dat toch maar eens herhalen, want dat wordt zo snel vergeten als er iets bij komt. In totaal gaat het om een stijging van 10,5 miljoen euro van de budgetten. U weet ook dat wij heel specifiek meer aandacht hebben voor projecten en dus 10 procent daarvoor voorbehouden.

Wij zitten dus in een heel andere situatie. Ik wil daarvoor waarschuwen. Ik wil niet vooruitlopen op de beslissing die zal worden genomen, maar wij moeten daar wel rekening mee houden.

Het decreet bepaalt dat er een beslissing moet worden genomen voor 30 juni. Het is mijn intentie om het decreet uit te voeren. Ik ga ervan uit dat dit nog door de huidige regering zal kunnen gebeuren. Dat is in ieder geval wat ik zou willen bewerkstelligen.

Op 107 aanvragen waren er 2 niet ontvankelijk. Er waren dus 105 ontvankelijke dossiers. 68 preadviezen, 65 procent, waren artistiek voorlopig positief en 75, 71 procent, waren zakelijk positief. De gecombineerde voorlopige adviezen leiden tot 65 dubbel positief geadviseerde aanvragen, 62 procent, 27 dubbel negatief geadviseerde aanvragen, 26 procent, 10 aanvragen met een negatief inhoudelijk en een positief zakelijk advies, 9 procent, en 3 aanvragen met een positief inhoudelijk en een negatief zakelijk advies, 3 procent. De preadviezen zijn aan de organisaties bezorgd. Dat weet u. U hebt waarschijnlijk ook al een aantal vragen gekregen, of een aantal alarm- of juichkreten, zoals wij allemaal. De organisaties hebben kunnen reageren op wat hun is voorgelegd. Dit wordt op dit moment bijgewerkt en het zal aan ons worden overgemaakt voor de eindadviezen. Daarna moeten wij het vervolg van het traject doorlopen.

Collega's, dat is de situatie op dit moment. Dat is nog op basis van het oude Kunstendecreet. Wij hebben er met zijn allen voor gezorgd dat het in de toekomst anders zal zijn. Dat valt natuurlijk nog onder het oude systeem, met de voor- en nadelen die wij allemaal kennen. Wij zullen daar door moeten. Dat zal niet altijd evident zijn. Ik vrees dat er een aantal keuzes zullen moeten worden gemaakt. Ook in het meest positieve scenario, waarbij er budgetten bijkomen, zal het dan nog gigantisch veel moeten zijn om aan al die vragen te kunnen voldoen. Sowieso zullen er scherpe keuzes moeten worden gemaakt. Wij moeten elkaar niets wijsmaken en wij moeten ook niet voorspiegelen dat alles wat gevraagd wordt, zal kunnen worden ingelost. Dat is absoluut niet realistisch, hoe graag we het ook allemaal zouden doen, en hoe fijn het ook zijn om dat de komende weken nog te kunnen aankondigen. Maar ik vrees dat we realistisch moeten zijn en dat dit niet tot de mogelijkheden zal behoren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik zou niet weten of zo'n beslissing het best de week voor of de week na de verkiezingen wordt genomen. Dat is een flauw grapje van mij. Maar, minister, als dit doorgang vindt en er zijn zoveel dubbel positieve preadviezen, dan is het onhaalbaar, zoals u zegt. Hoe zult u trancheren? Hebt u aan de adviescommissie gevraagd om een rangorde te maken? Ik begrijp uit uw antwoord dat er geen ruimte zal zijn zoals met de vierjarige ronde. U hebt inderdaad 3,5 miljoen euro extra middelen voor de vierjarige ronde kunnen verwerven. Daardoor zijn de dubbel positief geadviseerde organisaties ook gehonoreerd. Dat is fijn. Ik wil dat wel eens hardop gezegd hebben. Maar ik vrees dat het in deze fase van de legislatuur niet meer realistisch is om iets gelijkaardigs, zelfs voor een kleiner bedrag, te verwachten. Hoe zult u met dat lastige element omgaan, hoe zult u dat proberen te beheersen?

Minister, ik vind het oké dat u zegt dat u beoordeelt op basis van de kwaliteit van de dossiers en niet op basis van het beschikbare budget en evenmin op basis van financiële schotten die we tussen de disciplines plaatsen. Ik heb daar geen probleem mee. Maar het zal de eindbeslissing niet vergemakkelijken. Ik hoop dat u geïnspireerd bent en dat u toch nog probeert uw collega Muyters te bewerken – van wie ik de indruk heb dat hij in niet zo gulle dagen verkeert, als ik het incident van gisteren in verband met de sociale woonkredieten in ogen-schouw neem, maar dat kan een foute indruk zijn van mij. Ik hoop echt dat er nog iets kan.

Ik ga zelf een opening maken: door de stijging van de projectmiddelen is er voor een aantal aanvragers de komende jaren, in de opstap naar het Kunstendecreet, mogelijk een vorm van terugval. Hoe zult u omgaan met de te verwachten positieve adviezen die wellicht een veel hoger bedrag zullen innemen dan het bedrag dat beschikbaar is?

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Minister, dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik zou eerlijk gezegd niet graag in uw schoenen staan. Er zijn zoveel dubbel positieve adviezen. Het budget is beperkt. Hier moet een heel doordachte beslissing worden genomen. Ik vraag mij, zoals de heer Caron, af op welke basis dat zal gebeuren. Het is heel positief dat er veel dubbel positieve adviezen zijn. Daaruit blijkt dat artistiek Vlaanderen een grote kwaliteit heeft. Hoe en wanneer zullen die keuzes gemaakt worden?

De heer Erik Arckens: Minister, we hebben een nieuw Kunstendecreet goedgekeurd. Wat is nu concreet de vernieuwing op het gebied van beroepsrecht? *(Opmerkingen)*

Is dat hier niet van toepassing? Minister, ik vraag niet naar uw intentie, maar ik ga ervan uit dat u de nieuwe minister van Cultuur wordt. Hoe gaat het er uiteindelijk aan toe?

Minister Joke Schauvliege: Ik ga niet vooruitlopen op uw vraag inzake de criteria. Ze liggen natuurlijk vast in het Kunstendecreet. Als we op een moment een scherpe keuze moeten maken, zullen we ergens een lijn moeten vinden. In de vorige vier jaar werd een ranking gevraagd aan de commissies. U weet, dat is niet echt een beslissingscriterium. We zullen een ranking hebben, maar of de beslissing op basis daarvan zal vallen, kan ik nu niet zeggen. Ik

wil eerst de definitieve adviezen zien, wat de consequenties zijn van de lijnen die we trekken en de beslissingen die we nemen. Het zou niet wijs zijn om daarop vooruit te lopen. Dat zou nog invloed kunnen hebben op het uiteindelijke advies. Ik wil dat men in alle onafhankelijkheid de adviezen aan mij kan overmaken. Dan pas zal ik bekijken waar ik een lijn ga trekken. Ik zal daar te gepasten tijde heel graag verantwoording voor afleggen.

Mijnheer Arckens, uw vraag is terecht. In het oude Kunstendecreet, en dat voelde iedereen aan als een mankement, ontbrak een beroepsmogelijkheid. Nu is dat wel ingeschreven. Men kan in beroep gaan. Een beroepscommissie bekijkt het beroep en oordeelt over de ontvankelijkheid. Dan wordt het aan een nieuwe commissie toegewezen die opnieuw de zaken bekijkt. Dat is het verschil met vandaag. Er is nog een verschil: we zullen de twee- en de vierjarige ook niet meer kennen in het nieuwe Kunstendecreet. De projecten kunnen wel meerjarig zijn, maar het zal anders zijn. Het zal een heel andere manier van werken zijn.

Het is een fundamentele vraag: is dit houdbaar? Blijven we telkens uitbreiden? Ik vind het fantastisch dat er zoveel aanvragen zijn. Het is goed dat het gebeurt. Het is schitterend dat er zoveel positieve adviezen zijn. Aan de andere kant, ik heb het net al gezegd, stel dat we beslissen dat er zoveel miljoen euro bijkomt, dan is het opgelost voor deze ronde, maar de volgende keer zitten we met hetzelfde probleem. We moeten eens naar de toekomst kijken. Hoe gaan we verder om met de budgetten? Het Kunstendecreet is nu aangepast, dat is misschien deel van de oplossing. Maar dat is een moeilijke vraag die niet alleen voor het Kunstendecreet geldt, maar ook voor andere sectoren.

Gisteren hadden we in de plenaire vergadering de vraag rond de leningen enzovoort. Eigenlijk is dat een beetje dezelfde discussie: hoe ver gaan we daarin en hoe pakken we dat aan? Dat zal geen gemakkelijke beslissing zijn, maar we schrikken daar niet voor terug. De Vlaamse Regering neemt haar verantwoordelijkheid.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik heb begrip voor uw aanpak. Het is geen openeind-financiering, het is een gesloten financiering, maar in werkelijkheid is het iets tussen de twee. Ik geef u mijn persoonlijke mening, los van die tweejarige ronde.

Ik vind het heel interessant dat een subsidieperiode altijd leidt tot een brede maatschappelijke discussie. Die brede discussie stelt de waarde van kunst, subsidie en het Vlaams beleid op scherp. Men kan kiezen voor een beheersmechanisme. Mijn ervaring is dat de maatschappelijke discussie druk uitoefent op de besluitvormers, op de regering en meestal draait dat uit in het voordeel van de brede kunstensector. U moet het niet met me eens zijn, mochten we dezelfde dynamiek kunnen genereren voor het cultureel erfgoed, dan zouden we dat ook hebben. Ik denk dat dat een mooi voorbeeld is van de invloed van maatschappelijke dynamieken op formele beslissingen van de regering.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■